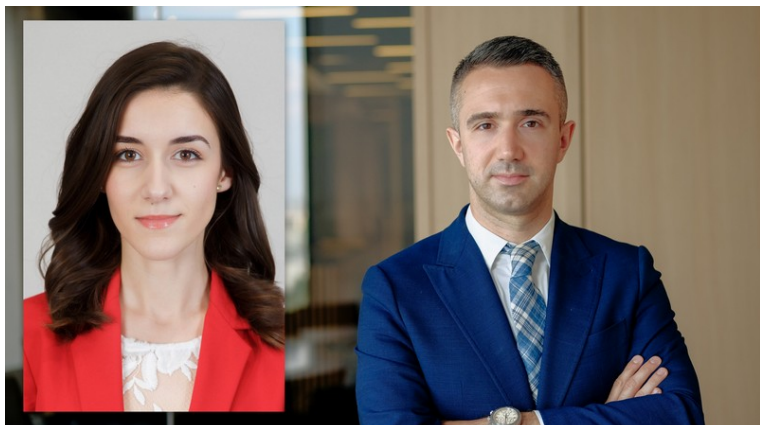

Primii pași spre reluarea activității de justiție în contextul pandemiei

Domeniul justiției nu a fost ferit de efectele pandemiei, iar activitatea instanțelor a fost redusă semnificativ pe durata stării de urgență. Pregătirea pentru tranziția de la starea de urgență la cea de alertă include și unele măsuri pentru reluarea cauzelor care au fost suspendate în ultimele două luni. Cu toate acestea, instanțele nu vor putea reveni la activitatea de dinainte de luna martie, astfel încât magistrații, avocații și partile implicate trebuie să se adapteze la o nouă realitate.

Situația justiției pe perioada stării de urgență – practica neunitară la nivelul țării

Activitatea instanțelor de judecată a fost semnificativ redusă începând cu 16 martie 2020, ca urmare a instituirii stării de urgență. Potrivit Decretelor prezidențiale nr. 195/2020 și nr. 240/2020, judecarea altor procese civile decât cele de urgență deosebită a fost suspendată.

Lista cauzelor de urgență deosebită nu a fost însă stabilită prin decrete, această sarcină revenind structurilor de conducere din cadrul fiecărei Curți de Apel din România, în timp ce Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) a avut competența doar de a da îndrumări neobligatorii. Pentru acest motiv, pe teritoriul țării a existat o practică neunitară cu privire la tipurile de cauze care au fost judecate pe perioada stării de urgență. Spre exemplu, deși încuviințarea executarilor silite se judeca fără prezența părților, numai opt curți de apel (printre care și Cluj-Napoca) au judecat necondiționat astfel de cereri de la începutul stării de urgență, în timp ce alte cinci curți de apel (spre exemplu, Iași) nu le-au soluționat, iar două curți (inclusiv București) le-au soluționat inițial doar condiționat.

Înalta Curte de Casație și Justiție (ÎCCJ) este singura instanță care a publicat o statistică privind numărul de cauze judecate în primul ciclu al stării de urgență (perioada 16 martie – 16 aprilie 2020). În total, au fost rulate 2.550 de dosare, 655 au fost soluționate, iar 1.586 au fost suspendate sau amânate.

Primele măsuri pentru reluarea activității de judecată

La finalul lunii aprilie 2020 au fost anunțati primii pași spre reluarea judecării cauzelor afectate de starea de urgență: CSM și ÎCCJ au extins listele cauzelor care se judecă pe durata stării de urgență. Cu toate că hotărârea CSM nu are caracter obligatoriu pentru instanțe, aceasta a fost transpusă până în prezent de majoritatea curților de apel din țară, ce încep să judece cauze din materia insolvenței, achizițiilor publice sau dreptului muncii. De asemenea, în prezent se judecă la nivelul întregii țări cererile de încuviințare a executarilor silite.

Activitatea de judecată după starea de urgență

Potrivit informațiilor publice, starea de urgență va fi înlocuită după data de 15 mai cu starea de alertă, care este declarată de Comitetul Național pentru Situații Speciale de Urgență, cu acordul Primului Ministru. După încetarea valabilității decretelor privind starea de urgență, toate cauzele suspendate ar trebui reluate din oficiu și dispărea baza legală pentru desfășurarea ședințelor de judecată prin videoconferință. Este previzibilă astfel o supraîncărcare a activității instanțelor, care nu este compatibilă cu măsurile de distanțare socială care se impun în continuare.

În aceste condiții, va fi nevoie de reguli clare stabilite fie prin actele de instituire a stării de alertă, fie de către structurile de conducere din cadrul instanțelor. Și pe durata stării de alertă pot fi luate orice măsuri necesare pentru înlăturarea situației care a impus-o. Cu toate acestea, exercițiul drepturilor și libertăților fundamentale (care include și accesul la justiție) poate fi restrâns numai prin lege. De aceea, măsurile care restricționează semnificativ desfășurarea justiției ar trebui aprobate de Parlament.

Ministerul Justiției a publicat la începutul lunii mai un [document de politică publică](#) prin care recomandă fiecărei instituții din sistemul judiciar întocmirea unui plan de reluare graduală a activității, care să includă măsuri cu accent pe distanțarea socială.

De asemenea, conducerea ÎCCJ a anunțat că instanța supremă își va desfășura activitatea în regim normal și în luna iulie, când magistrații ar fi trebuit să intre în concediu, pentru a recupera perioada în care procesele au fost suspendate ca urmare a instituirii stării de urgență. Potrivit [unui comunicat CSM](#), la nivelul tuturor instanțelor vacanța judecătorească va fi anul acesta, de principiu, doar în luna august. În acest sens a fost adoptată o hotărâre a CSM care permite secției de judecatori ca, în situații excepționale, să modifice durata vacanței judecătorești și tipul de cauze care se judecă pe parcursul acesteia. Se prefigurează o perioadă de tranziție în care vor putea fi avute în vedere și alte măsuri, precum stabilirea unei liste de cauze prioritare care să fie judecate până în vacanța judecătorească din vara, respectiv amânarea pentru toamna a cauzelor care nu sunt urgente. Toate aceste măsuri vor conduce la o nouă realitate în ceea ce privește modalitatea de desfășurarea a activității de justiție, iar consecința lor naturală va fi lungirea duratei de soluționare a cauzelor.